

Nestrannosť (Prikrmovanie)

Ste vysoko postaveným úradníkom, ktorý pripravuje záväzný strategický dokument, akým smerom sa bude uberať energetika na Slovensku. Každý štvrtok sa stretávate so svojim známym z vysokej školy, aby ste si zacvičili. Väčšina Vašich rozhovorov je o rodine, záujmoch, no niekedy príde reč aj na prácu. Po cvičení Vám Váš známy povie, že má pre Vás darček a to lístky na koncert Vášho obľúbeného interpreta. Na tohto interpreta by ste veľmi radi šli, no lístky sa okamžite vypredali a VIP lístky sú neuveriteľne drahé. Váš známy má VIP lístky pre Vás a Vášho partnera. Lístky sú do VIP lôže klienta Vášho známeho, ktorým je marketingová agentúra, zastupujúca okrem iného atómovú lobby. Váš známy Vám hovorí, že keďže Vás dobre pozná, lístky Vám vďačne prepustí a neočakáva nič za protiplnenie.

Aké dilemy a problémy môžu vzniknúť z tejto situácie? Ako by ste sa zachovali?

Riešenie

Vo Vašom prípade sa jedná o tzv. „prikrmovanie“. Prikrmovanie je získanie postupného vplyvu nad osobou s verejnou právomocou s cieľom do budúcnosti ovplyvniť jej rozhodnutie. Na rozdiel od korupcie sa nejedná o výmenu niečoho za niečo (protiplnenia za konkrétny vplyv v prospech korumpujúceho), ale o využitie ľudskej psychológie vďačnosti a reciprocity. Od malička sme vychovávaní byť vďační, keď sme obdarovaní a dobré oplácať dobrým. „Prikrmovali“ sú často právnici alebo prostredníci, ktorí majú znalosť o záľubách, osobnosti či koníčkoch prikrmovanej osoby. Postupnými darmi a ponúkaním výhod, si snažia vybudovať vplyv či dosah na rozhodovanie danej osoby. Zvlášť nebezpečné je, že prikrmovanie sa často javí podprahovo, teda neprekročí intenzitu, ktorá by sa javila ako dostatočne veľká na ovplyvnenie úsudku prikrmovanej osoby. Postupné, nebadané ovplyvňovanie však časom dosiahne bod, z ktorého pre prikrmovanú osobu niet návratu. Prikrmovaní si myslia, že dary dostávajú od kamaráta či známeho, čím dochádza k miešaniu osobných a profesionálnych vzťahov. Môže dochádzať k racionalizácii dôvodu, prečo prikrmovaná osoba dar dostala („Som na vysokej pozícii, mám vplyv - preto si zaslúžim, aby si ma ostatní uctili darmi.“). Po dosiahnutí rozhodujúceho vplyvu „prikrmoval“ predloží svoju žiadosť na zneužitie vplyvu v prospech osoby, ktorá prikrmovanie financuje. V tej situácii je pre prikrmovanú osobu už veľmi ťažké „vycúvať“ a žiadosť odmietnuť.

Dôležité otázky, ktoré si v tomto prípade treba položiť sú:

Ako by som vyzeral, ak by som ponuku prijal? Ako by ma prijatie ponuky ovplyvnilo?

V tomto prípade má Váš priateľ nadviazaný obchodný vzťah s klientom, ktorým je marketingová spoločnosť propagujúca atómovú energiu. Bez ohľadu akým smerom bude nastavená stratégia, na ktorej pracujete, verejná účasť v lóži organizácie propagujúcej atómovú energiu by ohrozila povest' nestrannosti organizácie, ktorá Vás zamestnáva ako aj Vašu profesionálnu reputáciu. Vás by mohla postaviť do situácie, v ktorej by ste sa cítili zviazaní marketingovej spoločnosti. Jediná Vaša fotka by mohla spôsobiť škandál, prípadne by na akcii mohli byť aj zástupcovia samotnej atómovej loby, ktorí by sa Vás snažili ovplyvniť. Fórum na diskusiu o stratégii má byť na pôde organizácie verejnej moci, pre ktorú pracujete a nie v kuloároch.

Pokiaľ chcete chrániť svoju povest', treba priateľovi citlivo povedať, že si ceníte svoju nestrannosť a takéto pozvanie by Vás dostalo do nepríjemnej situácie. Ako reprezentant štátnej moci musíte vážiť každý Váš krok a to, ako Vaše správanie vyzerá na verejnosti. V prípade, že by priateľ v budúcnosti ponúkal pozornosť tohto typu, treba sa jasne ohradiť. Ako pomôcka môže poslúžiť test prvej strany, teda akú reakciu by vyvolala Vaša fotka z lóže na prvej strane novín.